

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja

Druk nr 1100

Warszawa, 4 listopada 2016 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekt ustawy:

**- o zmianie ustawy o świadczeniach
rodzinnych oraz niektórych innych
ustaw.**

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy panią poseł Kornelię Wróblewską.

(-) Joanna Augustynowska; (-) Adam Cyrański; (-) Barbara Dolniak; (-) Grzegorz Furgo; (-) Kamila Gasiuk-Pihowicz; (-) Marta Golbik; (-) Zbigniew Gryglas; (-) Paulina Hennig-Kloska; (-) Michał Jaros; (-) Paweł Kobyliński; (-) Ewa Lieder; (-) Radosław Lubczyk; (-) Katarzyna Lubnauer; (-) Jerzy Meysztowicz; (-) Krzysztof Mieszkowski; (-) Piotr Misilo; (-) Mirosław Pampuch; (-) Ryszard Petru; (-) Paweł Pudłowski; (-) Monika Rosa; (-) Marek Ruciński; (-) Joanna Scheuring-Wielgus; (-) Joanna Schmidt; (-) Michał Stasiński; (-) Elżbieta Stępień; (-) Mirosław Suchoń; (-) Adam Szłapka; (-) Krzysztof Truskolaski; (-) Kornelia Wróblewska; (-) Witold Zembaczyński.

USTAWA

z dnia

o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw

Art. 1. W ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1518 oraz poz. 1579) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny oraz świadczenie pielęgnacyjne;”;

2) w art. 3:

a) po pkt 14 dodaje się pkt 14a w brzmieniu:

"14a) opiece faktycznej osoby niepełnosprawnej – oznacza to osobę faktycznie opiekującą się osobą niepełnosprawną i prowadzącą z nią wspólne gospodarstwo;"

b) pkt 15 otrzymuje brzmienie:

„15) pełnoletniej osobie niepełnosprawnej - oznacza to osobę pełnoletnią, legitymującą się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności;”

c) pkt 16 otrzymuje brzmienie:

„16) rodzinie - oznacza to odpowiednio następujących członków rodziny: małżonków, rodziców dzieci, opiekuna faktycznego dziecka, opiekuna faktycznego osoby niepełnosprawnej oraz pozostające na utrzymaniu dzieci w wieku do ukończenia 25. roku życia, a także dziecko, które ukończyło 25. rok życia legitymujące się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli w związku z tą niepełnosprawnością przysługuje świadczenie pielęgnacyjne; do członków rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, a także pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko;

3) w art. 4 ust. 2 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) opiekunowi faktycznemu osoby niepełnosprawnej;”;

4) w art. 8 uchyla się pkt 5;

5) w art. 10 w ust. 5 w pkt 6 kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 7 w brzmieniu:
„7) korzysta ze świadczenia pielęgnacyjnego.”;

6) uchyla się art. 13;

7) w art. 16:

a) w ust. 2:

- pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności;”;

- uchyla się pkt. 3,

b) uchyla się ust. 3,

c) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Zasiłek pielęgnacyjny przysługuje w wysokości 200 zł miesięcznie.”;

d) ust. 5a otrzymuje brzmienie:

„5a. Osobom, o których mowa w ust. 2, zasiłek pielęgnacyjny nie przysługuje, jeżeli członkom rodziny przysługują za granicą świadczenia na pokrycie wydatków związanych z pielęgnacją tych osób, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej.”;

e) dodaje się ust. 9-11 w brzmieniu:

„9. Do zasiłku pielęgnacyjnego przysługuje dodatek na pokrycie zwiększonych wydatków związanych z rehabilitacją lub kształceniem dziecka.

10. Dodatek z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka przysługuje:

1) niepełnosprawnemu dziecku;

2) osobie niepełnosprawnej w wieku powyżej 16. roku życia do ukończenia 24. roku życia, jeżeli legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności,

11. Dodatek przysługuje miesięcznie w wysokości:

1) 60,00 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5. roku życia;

- 2) 80,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5. roku życia do ukończenia 16. roku życia.
- 3) 100,00 zł na dziecko w wieku powyżej 16. roku życia do ukończenia 24. roku życia.”;

8) uchyla się art. 16a;

9) art. 17 otrzymuje brzmienie:

„Art. 17.1. Świadczenie pielęgnacyjne z tytułu rezygnacji z zatrudnienia lub innej pracy etatowej przysługuje osobie sprawującej faktyczną opiekę nad osobą niepełnosprawną jeżeli nie podejmuje lub rezygnuje z zatrudnienia lub innej pracy etatowej w celu sprawowania opieki nad osobą legitymującą się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności albo orzeczeniem o niepełnosprawności łącznie ze wskazaniami: konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji oraz konieczności stałego współdziałania na co dzień opiekuna faktycznego osoby niepełnosprawnej w procesie jej leczenia, rehabilitacji i edukacji.

2. Świadczenie pielęgnacyjne przysługuje w wysokości 1.405,00 zł miesięcznie.

3. Osobie pobierającej emeryturę, rentę, rentę rodzinną z tytułu śmierci małżonka przyznaną w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego, świadczenie pielęgnacyjne przysługuje w wysokości różnicy pomiędzy kwotą świadczenia pielęgnacyjnego a kwotą pobieranej emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego pomniejszonych o zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych oraz składkę na ubezpieczenie zdrowotne.

4. Kwota świadczenia pielęgnacyjnego podlega corocznej waloryzacji od dnia 1 stycznia.

5. Waloryzacja polega na zwiększeniu kwoty świadczenia pielęgnacyjnego o wskaźnik waloryzacji. Wskaźnikiem waloryzacji jest procentowy wzrost minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2015 r. poz.2008), obowiązującego na

dzień 1 stycznia roku, w którym jest przeprowadzana waloryzacja, w stosunku do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującej w dniu 1 stycznia roku poprzedzającego rok, w którym jest przeprowadzana waloryzacja.

6. Wysokość świadczenia pielęgnacyjnego ustalanego w sposób określony w ust. 5 zaokrągla się w górę do pełnych złotych.

7. Wysokość świadczenia pielęgnacyjnego na następny rok kalendarzowy podlega ogłoszeniu w drodze obwieszczenia przez ministra właściwego do spraw rodziny w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”, w terminie do dnia 15 listopada każdego roku.

8. Kwotę świadczenia pielęgnacyjnego przysługującego za niepełny miesiąc ustala się, dzieląc kwotę świadczenia przez liczbę wszystkich dni kalendarzowych w tym miesiącu, a otrzymaną kwotę mnoży się przez liczbę dni kalendarzowych, za które świadczenie przysługuje. Kwotę świadczenia przysługującą za niepełny miesiąc zaokrągla się do 10 groszy w górę.

9. Świadczenie pielęgnacyjne nie przysługuje, jeżeli:

1) osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do innego świadczenia pielęgnacyjnego;

2) na osobę wymagającą opieki inna osoba jest uprawniona za granicą do świadczenia na pokrycie wydatków związanych z opieką, chyba że przepisy o koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego lub dwustronne umowy o zabezpieczeniu społecznym stanowią inaczej;

3) wysokość tego świadczenia, ustalona zgodnie z ust. 3 i 8 jest niższa niż 20,00 zł;

3) osoba wymagająca opieki została umieszczona w rodzinie zastępczej, z wyjątkiem rodziny zastępczej spokrewnionej, rodzinnym domu dziecka albo, w związku z koniecznością kształcenia, rewalidacji lub rehabilitacji, w placówce zapewniającej całodobową opiekę, w tym w specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, z wyjątkiem podmiotu wykonującego działalność leczniczą, i korzysta w niej z całodobowej opieki przez więcej niż 4 dni w tygodniu;

10. Za osobę pobierającą świadczenie pielęgnacyjne, ustalone zgodnie z ust. 3, organ właściwy nie opłaca składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe.”;

10) w art. 17b ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W przypadku, gdy o świadczenie, o którym mowa w art. 17, ubiegają się rolnicy, małżonkowie rolników bądź domownicy, świadczenie te przysługuje odpowiednio:

- 1) rolnikom w przypadku zaprzestania prowadzenia przez nich gospodarstwa rolnego;
- 2) małżonkom rolników lub domownikom w przypadku zaprzestania prowadzenia przez nich gospodarstwa rolnego albo wykonywania przez nich pracy w gospodarstwie rolnym.”;

11) w art. 23 uchyla się ust. 4e-4g;

12) art. 27 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W przypadku zbiegu prawa dwóch lub więcej opiekunów faktycznych osoby niepełnosprawnej do świadczeń rodzinnych świadczenia te wypłaca się temu z opiekunów faktycznych dziecka, który pierwszy złożył wniosek.”

Art. 2. W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 roku o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 645 oraz poz. 691, 868 i 1579) w art. 71 w ust. 2 po pkt 8 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 9 w brzmieniu:

„9) pobierania świadczenia pielęgnacyjnego na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, jeżeli utrata prawa do tych świadczeń lub zasiłków spowodowana była śmiercią osoby, nad którą sprawowana była opieka albo utratą ważności orzeczenia o niepełnosprawności lub stopniu niepełnosprawności przez osobę nad którą sprawowana była opieka.”

Art. 3. W ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2015 r. poz. 581¹) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 66 ust 1 uchyla się pkt 28 i 28b;

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2015 r. poz. 1240, 1269, 1365, 1569, 1692, 1735, 1830, 1844, 1893, 1991, 1994, oraz Dz. U. z 2016 r. poz. 65, 652 i 960

2) w art. 68 ust. 4 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) osobę, o której mowa w art. 3 ust. 2 pkt 1 – 4, stanowi kwota odpowiadająca wysokości świadczenia pielęgnacyjnego o którym mowa w przepisach o świadczeniach rodzinnych.”;

3) w art. 73:

a) pkt 10 otrzymuje brzmienie:

„10) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 28a, obejmuje okres od dnia przyznania świadczenia pielęgnacyjnego i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania do dnia utraty prawa do ich pobierania;”;

b) uchyla się pkt 10a;

4) w art. 81:

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Podstawę wymiaru składek dla osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 2 i 4, stanowi kwota odpowiadająca wysokości świadczenia pielęgnacyjnego o którym mowa w przepisach o świadczeniach rodzinnych.”;

b) w ust. 8:

- pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 17 – 20 i 31 oraz dla osób pobierających dodatek do zasiłku rodzinnego z tytułu wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania, przyznane na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych, niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego z innego tytułu, jest kwota odpowiadająca wysokości zasiłku dla opiekuna określonego w przepisach o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, jest kwota odpowiadająca wysokości świadczenia pielęgnacyjnego, o którym mowa w przepisach o świadczeniach rodzinnych;”;

- uchyla się pkt 9 i pkt 9c;

- pkt 10 i 11 otrzymują brzmienie:

„10) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 32 i 32a, jest kwota odpowiadająca wysokości świadczenia pielęgnacyjnego przysługującego na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych;

11) osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 33, jest kwota odpowiadająca kwocie faktycznie otrzymywanych alimentów, nie wyższa jednak od wysokości świadczenia pielęgnacyjnego przysługującego na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych.”,

c) ust. 10 otrzymuje brzmienie:

„10. Podstawą wymiaru składek na ubezpieczenie zdrowotne dla osób, o których mowa w art. 66 ust. 1 pkt 1 lit. f i pkt 21, z wyłączeniem osób duchownych będących podatnikami podatku dochodowego od osób fizycznych lub zryczałtowanego podatku dochodowego od przychodów osób duchownych, jest kwota odpowiadająca wysokości świadczenia pielęgnacyjnego przysługującego na podstawie przepisów o świadczeniach rodzinnych.”.

Art. 4. Uchyla się ustawę z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz.U. z 2016 r. poz. 162).

Art. 5. W ustawie z dnia 24 kwietnia 2014 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. poz. 559) uchyla się art. 2 i 4.

Art. 6. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy specjalny zasiłek opiekuńczy oraz zasiłek dla opiekuna przyznane na mocy dotychczas obowiązujących przepisów, przekształcają się z mocy prawa w świadczenie pielęgnacyjne.

Art. 7. Ustawa wchodzi w życie po upływie 30 dni od ogłoszenia.

UZASADNIENIE

1. Wyjaśnienie potrzeby i celu wydania ustawy

Niniejszy projekt ma na celu wykonanie wyroków Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 października 2014 r., sygn. akt K 38/13, oraz z dnia 18 listopada 2014 roku. Dodatkowo ujednolica on świadczenia przysługujące opiekunom osób niepełnosprawnych rezygnując z trzech rodzajów świadczeń na rzecz jednego.

W wyroku z dnia 21 października 2014 r. sygn. akt K 38/13, Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 17 ust. 1b ustawy o świadczeniach rodzinnych, w zakresie, w jakim różnicuje prawo do świadczenia pielęgnacyjnego osób sprawujących opiekę nad osobą niepełnosprawną po ukończeniu przez nią wieku określonego w tym przepisie ze względu na moment powstania niepełnosprawności jest niezgodny z art. 32 ust. 1 Konstytucji RP.

Trybunał Konstytucyjny orzekł o częściowej niekonstytucyjności wprowadzenia do ustawy o świadczeniach rodzinnych kryterium wieku powstania niepełnosprawności, jako przesłanki uzależniającej uzyskanie świadczenia pielęgnacyjnego, co oznacza konieczność usunięcia tego kryterium z ustawy. Skoro jest ono niezgodne z Konstytucją, co zostało przez Trybunał stwierdzone i uchylone w takim zakresie – dalsza argumentacja w ramach niniejszego uzasadnienia jest zbędna i powielałaby wyłącznie obszerne uzasadnienie wyroku Trybunału Konstytucyjnego.

Zatem powstała konieczność stworzenia mechanizmów wspierających zaspokajanie podstawowych potrzeb opiekunów osób niepełnosprawnych oraz zabezpieczających ich godne funkcjonowanie.

Stosowane obecnie przepisy dyskryminacyjnie różnicują sytuację prawną opiekunów dorosłych osób niepełnosprawnych w stosunku do opiekunów niepełnosprawnych dzieci. Stosowanie art. 17 ust. 1b ustawy o świadczeniach rodzinnych jako kryterium identyfikacji beneficjentów świadczenia pielęgnacyjnego prowadzi do takiego zróżnicowania w obrębie prawa do świadczeń opiekuńczych, które traci swoje konstytucyjne uzasadnienie.

Wyrok nakazuje **równe** traktowanie opiekunów dorosłych osób niepełnosprawnych **niezależnie** od momentu powstania niepełnosprawności u podopiecznego. Jeżeli „prawa nabyte w zaufaniu do państwa” to szczególne prawa do świadczenia w kwocie rekompensującej potencjalny, minimalny dochód z pracy w pełnym wymiarze, to wprowadzenie jednego, nie dyskryminującego świadczenia dla wszystkich opiekunów, w

kwocie odpowiadającej definicji samego świadczenia spełnia wymóg równości społecznej podmiotów oraz jest zgodne z orzeczeniem Trybunału Konstytucyjnego. Trybunał podkreśla, że pomocy finansowej nie można uzależniać od wieku powstania niepełnosprawności.

Podobna sprzeczność, jak w przypadku prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, pojawia się w przypadku prawa do zasiłku pielęgnacyjnego dla dorosłych osób niepełnosprawnych w stopniu umiarkowanym. Obecnie przysługuje on wyłącznie osobom, które stały się niepełnosprawne przed ukończeniem 21. roku życia. Powody takiego różnicowania, podobnie jak w przypadku świadczenia pielęgnacyjnego, nie znajdują uzasadnienia.

2. Przedstawienie rzeczywistego stanu w dziedzinie, która ma być unormowana

Obecnie o świadczenie pielęgnacyjne mogą ubiegać się osoby, które nie podejmują lub rezygnują z zatrudnienia, czy też innej pracy zarobkowej, ze względu na sprawowanie opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny, którego niepełnosprawność powstała przed ukończeniem 18. lub 25. roku życia. Osobami uprawnionymi do otrzymania świadczenia pielęgnacyjnego są rodzice, opiekunowie faktyczni dziecka, osoby będące rodziną zastępczą lub inne osoby na których ciąży obowiązek alimentacyjny wynikający z kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Świadczenie pielęgnacyjne obecnie wynosi 1300 zł miesięcznie i podlega corocznej waloryzacji o wskaźnik wzrostu minimalnego wynagrodzenia za pracę.

Specjalny zasiłek opiekuńczy oraz zasiłek dla opiekunów przysługują w wysokości 520 zł miesięcznie osobom, rezygnującym z zatrudnienia lub innej pracy zarobkowej w celu sprawowania opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny, bez względu na wiek powstania niepełnosprawności. Wysokość tych świadczeń podlega weryfikacji co trzy lata (decyzja Rady Ministrów o zmianie wysokości zasiłku w wyniku weryfikacji ma charakter uznaniowy). Jednakże od czasu powstania tych świadczeń w 2013 roku i 2014 roku nie były one nigdy waloryzowane.

Możliwość otrzymania świadczenia pielęgnacyjnego i zasiłku dla opiekunów, którzy już mają do niego prawo nie jest uzależniona od konieczności spełnienia kryterium dochodowego.

Inaczej jest w przypadku specjalnego zasiłku opiekuńczego. Ten przysługuje po spełnieniu kryterium dochodowego, które wynosi 664 zł miesięcznie w przeliczeniu na osobę w rodzinie osoby sprawującej opiekę i osoby wymagającej opieki.

Obecne uregulowania prawne w zakresie wspierania osób z niepełnosprawnościami nie przewidują:

1. Prawa do świadczeń dla opiekunów osób z niepełnosprawnościami, którzy mają ustalone prawo do emerytury i renty;
2. Prawa do świadczenia dla osoby, która jest opiekunem faktycznym dorosłej osoby z niepełnosprawnością, lecz według przepisów kodeksu rodzinnego i opiekuńczego nie ciąży na nich obowiązek alimentacyjny;
3. Możliwości podjęcia jakiegokolwiek zatrudnienia w sytuacji uzyskania prawa do świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna.
4. Przyznania zasiłku dla bezrobotnych osobom, które z powodu utraty prawa do świadczenia pielęgnacyjnego pozbawione zostają z dnia na dzień środków do życia.

Należy zwrócić również uwagę na wieloletni brak waloryzacji zasiłku pielęgnacyjnego, który aktualnie nie spełnia swojej roli i nie stanowi realnej ulgi w kompensacji wydatków związanych z niepełnosprawnością. Przysługuje on osobom z niepełnosprawnościami na częściowe pokrycie wydatków, wynikających z konieczności zapewnienia opieki i pomocy innej osoby, w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji osoby z niepełnosprawnością. Zasiłki w kwocie 153 zł wypłacają Miejskie Ośrodki Pomocy Społecznej.

3. Wykazanie różnic pomiędzy dotychczasowym a projektowanym stanem prawnym

Opierając się na przedstawionym powyżej uzasadnieniu oraz w celu realizacji wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 21 października 2014 r., sygn. akt K 38/13, proponuje się wprowadzenie w ustawie o świadczeniach rodzinnych rozwiązania stanowiącego, że wszystkim osobom sprawującym opiekę nad osobą z niepełnosprawnością przysługiwać będzie jedno świadczenie opiekuńcze tj. świadczenie pielęgnacyjne, o ile rezygnują z zatrudnienia na rzecz faktycznej opieki nad osobą niepełnosprawną.

Ponadto proponuje się przyznanie świadczenia pielęgnacyjnego osobom, które pobierają emeryturę, rentę, rentę rodzinną z tytułu śmierci małżonka przyznaną w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, rentę socjalną, nauczycielskie świadczenie kompensacyjne, zasiłek przedemerytalny lub świadczenie

przedemerytalne. Osobom tym świadczenie pielęgnacyjne będzie przysługiwać w wysokości różnicy pomiędzy kwotą świadczenia pielęgnacyjnego a kwotą pobieranej emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego pomniejszonych o zaliczkę na podatek dochodowy od osób fizycznych oraz składkę na ubezpieczenie zdrowotne. Świadczenie pielęgnacyjne nie będzie przysługiwać w przypadku, gdy różnica ww. kwot będzie niższa niż 20,00 zł. Wynika to z faktu, iż koszty administracyjne obsługi tak niskiego świadczenia, faktycznie nie wpływającego na możliwości finansowe osoby uprawnionej, przekraczałyby wartość przyznanego świadczenia.

Zmianę wprowadza się również w definicji opiekuna faktycznego, aby obejmowała zarówno przyszłych rodziców adopcyjnych, ale także członków rodziny nie tylko w pierwszym stopniu pokrewieństwa, pod warunkiem faktycznego sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną. W ten sposób unika się ograniczania możliwości korzystania ze świadczenia wyłącznie w stosunku do osób opiekujących się najbliższymi, wprowadzając wyłącznie przesłankę rzeczywistego sprawowania opieki.

Począwszy od roku 2017, corocznie od dnia 1 stycznia wysokość kwoty świadczenia pielęgnacyjnego będzie podlegać waloryzacji o wskaźnik, który stanowi procentowy wzrost minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. Nr 200, poz. 1679, z późn. zm.), obowiązującego na dzień 1 stycznia roku, w którym jest przeprowadzana waloryzacja, w stosunku do wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę obowiązującej w dniu 1 stycznia roku poprzedzającego rok, w którym jest przeprowadzana waloryzacja. Wysokość świadczenia pielęgnacyjnego na następny rok kalendarzowy podlegać będzie ogłoszeniu w drodze obwieszczenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia rodziny w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej "Monitor Polski", w terminie do dnia 15 listopada każdego roku.

Dla osób pobierających obecnie specjalny zasiłek opiekuńczy, wprowadzenie wyżej opisanych kryteriów dotyczących świadczenia pielęgnacyjnego w połączeniu z zastąpieniem specjalnego zasiłku opiekuńczego i zasiłku dla opiekunów świadczeniem pielęgnacyjnym, stanowi rozwiązanie znacznie korzystniejsze niż obowiązujące obecnie. Wysokość

świadczenia pielęgnacyjnego (1300 zł) będzie wyższa niż wysokość specjalnego zasiłku opiekuńczego (520 zł) oraz zasiłku dla opiekuna (520 zł).

Dodatkowo projektowana ustawa wprowadza możliwość nabycia prawa do zasiłku dla bezrobotnych przez osoby uprawnione do świadczenia pielęgnacyjnego/specjalnego zasiłku opiekuńczego/zasiłku dla opiekuna z tytułu sprawowania opieki nad osobą niepełnosprawną, które utraciły wskazane świadczenia na skutek zdarzeń niezależnych od tych osób, np. na skutek śmierci osoby, nad którą sprawowana była opieka, poprawy stanu zdrowia podopiecznego, czy zmiany opiekuna w sytuacji, gdy np. osoba z niepełnosprawnością wejdzie w związek małżeński. Za takim rozwiązaniem przemawia możliwość zagwarantowania osobom sprawującym dotychczas opiekę wsparcia w postaci zasiłku dla bezrobotnych w okresie po ustaniu prawa do wskazanych powyżej świadczeń z tytułu sprawowania opieki. Pobieranie świadczenia pielęgnacyjnego, specjalnego zasiłku opiekuńczego lub zasiłku dla opiekuna ma na celu częściową rekompensatę przerwania aktywności zawodowej opiekuna, spowodowanego koniecznością sprawowania stałej opieki nad niepełnosprawnym członkiem rodziny. Tym samym w zakresie możliwości uzyskania prawa do zasiłku dla bezrobotnych po utracie prawa do wyżej wskazanych świadczeń zasadne jest traktowanie przez ustawodawcę tej formy aktywności podobnie do innych form zatrudnienia. Okres sprawowania opieki zaliczany będzie do tzw. 365 dni w okresie ostatnich 18 miesięcy przed dniem rejestracji jako bezrobotny w urzędzie pracy, warunkujących uzyskanie prawa do zasiłku dla bezrobotnych.

Wobec zastąpienia specjalnego zasiłku opiekuńczego i zasiłku dla opiekunów świadczeniem pielęgnacyjnym konieczne jest dokonanie zmian w ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.) – obecnie podstawą wymiaru składek niektórych grup osób jest kwota odpowiadająca wysokości specjalnego zasiłku opiekuńczego. Proponuje się zatem określenie, że podstawę wymiaru składek dla tych osób stanowić będzie kwota świadczenia pielęgnacyjnego.

Konieczne jest także dokonanie zmian w ustawie z dnia 24 kwietnia 2014 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. poz. 559). Ustawa ta wprowadziła stopniowe podwyższanie wysokości kwoty świadczenia pielęgnacyjnego. Od maja 2014 r. do końca grudnia 2014 r. wysokość świadczenia pielęgnacyjnego wynosiła 800 zł. Od stycznia 2015 r. do końca grudnia 2015 r. wysokość świadczenia pielęgnacyjnego wynosiła 1200 zł i od stycznia 2016 r. wysokość świadczenia pielęgnacyjnego wynosi 1300 zł. Regulacje dotyczące

wysokości świadczenia w tym roku zawarte są w przepisie przejściowym tej ustawy (art. 2). Ponadto przepisy przejściowe ustawy z dnia 24 kwietnia 2014 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych określają, że wysokość świadczenia pielęgnacyjnego będzie po raz pierwszy waloryzowana od roku 2017 (art. 4). Również tę regulację, ze względów porządkowych oraz w celu wyeliminowania wątpliwości interpretacyjnych należy uchylić i przenieść do projektowanej ustawy.

W związku z faktem, iż minimalne wynagrodzenie za pracę w 2017 roku wzrosło o 8,1 %, w sposób tożsamy został przyjęty sposób waloryzacji wysokości świadczenia pielęgnacyjnego w projektowanych zmianach, tj. poprzez uzależnienie jego wysokości od wartości procentowej wzrostu minimalnego wynagrodzenia za pracę, o którym mowa w ustawie z dnia 10 października 2002 r. o minimalnym wynagrodzeniu za pracę (Dz. U. z 2015 r. poz.2008). W konsekwencji projektodawca zwaloryzował świadczenie pielęgnacyjne, które wynosi obecnie 1300 zł, do kwoty 1405,00 zł.

Wykonując wyrok Trybunału Konstytucyjnego w sprawie o sygn akt K 38/13 zasiłkiem pielęgnacyjnym objęte zostaną wszystkie osoby dorosłe z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym, niezależnie od momentu powstania niepełnosprawności. Zasiłek pielęgnacyjny ze względu na jego cel, czyli częściowe wsparcie osób niepełnosprawnych z tytułu rekompensaty kosztów leczenia i rehabilitacji oraz z tego powodu, że od kilku lat nie był waloryzowany, a wcześniej był waloryzowany o kwoty nieadekwatne do wzrostu cen leków, środków higienicznych i opatrunkowych, czy też rehabilitacji – podniesiony zostaje do kwoty 200 zł.

Wprowadza się też zmianę w tytule stosunku pracy. Nie ma bowiem powodów, żeby odbierać świadczenie opiekunowi, który bez uszczerbku dla podopiecznego lub sprawowanej nad nim opieki osiągnie dorywczo dochód nie wynikający ze stosunku pracy, a jedynie z zajęć typu rękodzieło czy drobne “zlecenia” korekty tekstu itp, nie wymagające oddalania się od podopiecznego.

4. Przedstawienie przewidywanych skutków

4.1. Skutki społeczne

Przedmiotowy projekt ustawy znacząco wpływa na sytuację społeczną i materialną opiekunów osób z niepełnosprawnościami oraz ich rodzin.

Aktywność zawodowa, zwłaszcza w tak skrajnych sytuacjach z jakimi borykają się osoby wykonujące często 24-godzinną opiekę nad osobami z niepełnosprawnościami, jest swoistą rehabilitacją społeczną dla opiekunów. Pozwala na kontakt z ludźmi, chwilowe oderwanie od spraw osoby zależnej, zmniejszenie poczucia wykluczenia społecznego oraz możliwość realizowania swoich umiejętności zawodowych. Jest to szczególnie ważne zwłaszcza w sytuacji konieczności powrotu na rynek pracy po ustąpieniu opieki nad osobą z niepełnosprawnością.

Poprawienie statusu materialnego opiekunów osób z niepełnosprawnością ponadto ułatwia im wychodzenie z ubóstwa. Większe dochody takich rodzin powodują również, iż często przestają one być zależne finansowo od innych osób, a także od innych świadczeń pomocowych.

Poszerzenie definicji opiekuna faktycznego umożliwi wyrównanie pozycji wszystkich opiekunów, ponieważ przyznanie świadczenia nie będzie uzależnione od przesłanki istnienia obowiązku alimentacyjnego między opiekunem a podopiecznym.

Przedmiotowy projekt dodaje również dodatkowe uprawnienie dla opiekunów w postaci prawa do zasiłku dla bezrobotnych po ustaniu opieki. Aktualnie takie osoby, nie były uprawnione do jakichkolwiek świadczeń dla bezrobotnych.

4.2. Skutki gospodarcze

Z uwagi na usunięcie z ustawy całkowitego i bezwarunkowego zakazu jakiejkolwiek pracy zarobkowej przez opiekunów osób niepełnosprawnych, będą oni w stanie uzyskać dodatkowe pieniądze z tytułu wynagrodzenia za swoją działalność poboczną, co w konsekwencji poprawi ich sytuację materialną.

Dzięki możliwości uzyskania dodatkowych dochodów osoby takie zapłacą również dodatkowy podatek dochodowy od osób fizycznych, a także składki na ubezpieczenie zdrowotne i społeczne, co nieznacznie poprawi wydolność FUS, a nadto wpłynie pozytywnie na wysokość przyszłej emerytury otrzymywanej przez te osoby.

4.3. Skutki finansowe

Szacowany koszt świadczeń dla opiekunów osób z niepełnosprawnością oraz zwaloryzowanych zasiłków pielęgnacyjnych wynosić będzie ok. 5,46 mld zł rocznie. W 2017 roku koszt wszystkich obecnych rodzajów świadczeń dla niepełnosprawnych

wyniesie około 4,1 mld złotych (uwzględniając obowiązującą waloryzację). Przyjęcie niniejszej ustawy oznacza zatem zwiększenie wydatków publicznych o ok. 1,36 mld zł.

4.4. Skutki prawne

Projekt ustawy systematyzuje świadczenia dla opiekunów osób z niepełnosprawnością poprzez ich ujednoczenie – w miejsce obowiązujących dzisiaj trzech wprowadza się jedno świadczenie. Ponadto projekt ustawy uchyla ustawę z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz.U. z 2014 r. poz. 567, z 2015 r. poz. 1240, poz. 1359), co upraszcza system prawny.

5. Wskazanie źródła finansowania

Źródłem finansowania podwyżki świadczeń może być zmniejszenie publicznego wsparcia dla nieproduktywnego sektora górnictwa węgla kamiennego, m. in. poprzez ograniczenie przywilejów emerytalnych.

6. Zgodność projektu z prawem Unii Europejskiej.

Problematyka regulowana w ustawie jest zgodna z przepisami prawa Unii Europejskiej i nie podlega obowiązkowi przedstawienia właściwym instytucjom i organom. Projekt ustawy nie podlega procedurze notyfikacji aktów prawnych, określonej w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039 oraz z 2004 r. Nr 65, poz. 597), gdyż nie zawiera przepisów technicznych.

Warszawa, 18 listopada 2016 r.

BAS-WAPEiM-2382/16

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Kornelia Wróblewska)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2012 r. poz. 32, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Projekt ustawy przewiduje: zmianę artykułów 2, 3, 4, 8, 10, 16, 17, 17b, 23 i 27 oraz uchylenie artykułów 13 i 16a ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1518 oraz poz. 1579), zmianę art. 71 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 645, ze zmianami), zmianę art. 66 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 581, ze zmianami), uchylenie artykułów 2 i 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2014 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. poz. 559), uchylenie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2016 r. poz. 162). Przedmiotem zmiany są: definicja legalna pojęcia opiekun faktyczny, ujednoczenie świadczenia przysługującego opiekunom osób niepełnosprawnych – zastąpienie zasiłku dla opiekunów, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz świadczenia pielęgnacyjnego jednym świadczeniem – świadczeniem pielęgnacyjnym, waloryzacja świadczenia pielęgnacyjnego, nabycie prawa do zasiłku dla bezrobotnych przez osoby uprawnione do świadczenia pielęgnacyjnego (specjalnego zasiłku opiekuńczego, zasiłku dla opiekuna), które utraciły to świadczenie na skutek zdarzeń od nich niezależnych, podstawa wymiaru składek, objęcie zasiłkiem pielęgnacyjnym wszystkich osób dorosłych z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym, niezależnie od momentu powstania niepełnosprawności, usunięcie zakazu jakiegokolwiek pracy

zarobkowej przez opiekunów osób niepełnosprawnych jako warunku istnienia uprawnienia do otrzymania świadczenia pielęgnacyjnego.

Proponowana ustawa ma wejść w życie po upływie 30 dni od dnia ogłoszenia.

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

W prawie Unii Europejskiej w dziedzinie świadczeń rodzinnych należy wskazać rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 166 z 30.4.2004 r., str. 1, ze zmianami; Dz. Urz. UE Polskie wydanie specjalne rozdz. 5, t. 5, str. 72) oraz rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczące wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE L 284 z 30.10.2009 r., str. 1, ze zmianami).

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Przepisy projektu nie naruszają wskazanych w punkcie 2 niniejszej opinii regulacji prawa Unii Europejskiej dotyczących koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

4. Konkluzja

Projekt ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw nie narusza prawa Unii Europejskiej.

Akceptował:

Dyrektor

Biura Analiz Sejmowych

M. Warciński

Michał Warciński

Warszawa, 18 listopada 2016 r.

BAS-WAPEiM-2383/16

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia

w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 regulaminu Sejmu – czy senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Kornelia Wróblewska) jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej

Projekt ustawy przewiduje: zmianę artykułów 2, 3, 4, 8, 10, 16, 17, 17b, 23 i 27 oraz uchylenie artykułów 13 i 16a ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1518 oraz poz. 1579), zmianę art. 71 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 645, ze zmianami), zmianę art. 66 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2015 r. poz. 581, ze zmianami), uchylenie artykułów 2 i 4 ustawy z dnia 24 kwietnia 2014 r. o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. poz. 559), uchylenie ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2016 r. poz. 162). Przedmiotem zmiany są: definicja legalna pojęcia opiekun faktyczny, ujednoczenie świadczenia przysługującego opiekunom osób niepełnosprawnych – zastąpienie zasiłku dla opiekunów, specjalnego zasiłku opiekuńczego oraz świadczenia pielęgnacyjnego jednym świadczeniem – świadczeniem pielęgnacyjnym, waloryzacja świadczenia pielęgnacyjnego, nabycie prawa do zasiłku dla bezrobotnych przez osoby uprawnione do świadczenia pielęgnacyjnego (specjalnego zasiłku opiekuńczego, zasiłku dla opiekuna), które utraciły to świadczenie na skutek zdarzeń od nich niezależnych, podstawa wymiaru składek, objęcie zasiłkiem pielęgnacyjnym wszystkich osób dorosłych z niepełnosprawnością w stopniu umiarkowanym, niezależnie od momentu powstania niepełnosprawności, usunięcie zakazu jakiegokolwiek pracy

zarobkowej przez opiekunów osób niepełnosprawnych jako warunku istnienia uprawnienia do otrzymania świadczenia pielęgnacyjnego.

Projekt ustawy nie narusza prawa Unii Europejskiej.

Projekt ustawy nie zawiera przepisów mających na celu wykonanie prawa UE.

Projekt ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw **nie jest projektem ustawy wykonującej prawo Unii Europejskiej.**

Akceptował:

Dyrektor

Biura Analiz Sejmowych

M. Warciński

Michał Warciński

RZECZPOSPOLITA POLSKA

PIERWSZY ZASTĘPCA
PROKURATORA GENERALNEGO
PROKURATOR KRAJOWY

Warszawa, dnia 24. 11. 2016 r.

PK I BP 025.281.2016

SEKRETARIAT Z-CY SZEFA KS

l. dz.

Data wpływu 25. 11. 2016

Pan

Adam Podgórski

Zastępca Szefa Kancelarii Sejmu

Małgorzata Pańc Mińska

W odpowiedzi na pismo z dnia 15 listopada 2016 r., nr GMS-WP-173-308/16, dotyczące poselskiego projektu ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach rodzinnych oraz niektórych innych ustaw, przekazanego Prokuratorowi Generalnemu do wyrażenia opinii w trybie art. 3 § 1 pkt 12 ustawy z dnia 28 stycznia 2016 r. – Prawo o prokuraturze, uprzejmie informuję, że do przedstawionego projektu, normującego problematykę leżącą poza zakresem zadań prokuratury i kompetencji Prokuratora Generalnego, uwag nie zgłaszam.

z posacim

Bogdan Święczkowski

Bogdan Święczkowski